Sportska dvorana u Doboju

Uvod

Sport, sportovi, sportisti, sportska takmičenja, sportska borilišta...Sve je posvećeno jednom cilju-„olimpijskoj pobjedi“ jer su Olimpijske igre bile i ostale najveći sportski događaj, a pobjeda na istim i najveći uspjeh za jednog sportistu. Na tom putu do vrha Olimpa stoji niz prepreka i protivnika koji se moraju savladati. Danas, kada je sport nažalost više od igre i olimpijskog nadmetanja, potrebno je stvoriti uslove koji će pomoći pojedincu da dosegne plemeniti cilj i bude ovjenčan vijencem pobjede, kao i ono što je u potpunom neskladu sa olimpijskim duhom,profit!
Profit donose upravo sportska borilišta, jer od rimskog doba je poznata izreka „hljeba i igara“, koja je okupljala veliki broj gladalaca u arene širom Rimskog carstva, a interesovanje za sportska nadmetanja opstalo je sve do danas. Za potrebe takmičenja na Olimpijskim igrama pravljeni su stadioni za sportska nadmetanja. Za potrebe scenskih prikazivanja drame, komedija i sl. pravljeni su objekti sa nekoliko stotina do više hiljada mjesta. Ovi objekti su bili otvoreni i vješto uklopljeni u pokrenut teren na odabranoj lokaciji. To je jedna od karakteristika grčkih građevina ovoga ili sličnogatipa. Olimpijske igre u vrijeme stare Grčke održavale su se ljeti za vrijeme velikih vrućina a stadioni kao ni hipodrom u Atini nisu imali krov. Uz to gledaocima nije bilo dozvoljeno da prekrivaju glave, da se žene, kojima je bilo zabranjeno prisustvo na javnim okupljanjima, ne bi krišom uvukle na igre, pa su od vrućine nerijetko stradali i sami gledaoci. Današnji olimpijski stadion u Atini ima krov vrijedan 180 miliona dolara. Moćna i bogata Rimska imperija nije imala strpljenja da se „bakće“ sa izborom lokacija koja je bila van gradova u „nekim brdima“ a što je iziskivalo još i izgradnju puteva i sl. Rimljani su bili praktični i inventivni i objekte su radili u naseljenim mjestima, najčešće na ravnom terenu. Poznate su čuvene predstave koje su Rimljani priređivali za više hiljada ljudi u objektima koje su zvali arene. Prostori ispod tribina, na nivou borilišta arene, korišćeni su za rekvizite, opremu, izvođače i kaveze sa životinjama koje su učestvovale u predstavama. Tribine sa mjestima za običnu publiku dizane su u visinu na kamenoj konstrukciji sa svodovima, a mogle su da prime 5000 do 10 000 ljudi i više. Najbolja mjesta na tribinama,u posebnim ložama, bila su rezervisana za viđene ljude, pobjednika u ratovima (koje je moćni Rim stalno vodio) visoke oficire rimskih legija itd. Centralna loža pripadala je imperatoru i njegovoj pratnji. Veliki broj mjesta na tribinama direktno je uticao na visinu objekta, a kako su objekti najčešće bili na ravnom terenu,trebalo je izgraditi veliki broj stepeništa i komunikacija, što je ovakvim objektima davalo i prepoznatljiv oblik koji se sačuvao do današnjeg dana.

Današnja sportska borilišta su sem „arene“ i „tribine“, koje su ostale jedina veza sa tradicionalnim stadionima stare Grčke i Rimskog carstva, postali objekti širokog dijapazona usluga koje pružaju, te nezaobilazan dekor svakog većeg urbanog tkiva, kao i svojevrsna remek djela savremene arhitekture. Stremljenja koja dolaze uglavnom i najvećim dijelom iz SAD-a, koje su otišle najdalje u eksploataciji zabave i masovnih okupljanja, pri formiranju ovakvih objekata preuzele su mnoge elemente i principe od antičkog rimskog neimarstva uključujući i sam naziv arena, koje su pretača

profesionalizma u sportu, te sinonim za marketing, novac i spektakl koji je preduslov predhodno navedenog, vode nas u smijeru pružanja potpunog komfora kako za same gledaoce tako i sportiste na terenu, stimulišući ih da postižu bolje rezultate. Tako danas imamo stadione-dvorane potpuno zatvorene, na kojima se održavaju sportska nadmetanja čak i u tradicionalno „vanjskim" sportovima, poput fudbala, ragbija i sličnih srodnih sportova. Upoređujući uslove u SAD-u, kao i u bogatijim zemljama Evropske unije sa našom zemljom kao i zemljama u našem susjedstvu vidimo da gradnja ovakvih impozantnih objekata još uvjek nema opravdanost, kako ekonomsku, tako i popularizacionu u smislu odnosa broja stanaovništva sa potencijalnim gledaocima, odnosno kvalitetom određenog sportskog događaja. S tim u vezi za naše uslove najprihvatljivija je gradnja jedino klasičnih sportskih dvorana, kapaciteta između 5000 do 10 000 mjesta, u kojima se održavaju sportska nadmetanja u kod nas najpopularnijim sportovima, košarci, rukometu i odbojci.

Najpoznatije dvorane u svijetu su Medison Square Garden, Alamo Dom, American Airlines Arena, United Center u SAD-u, dvorana Mira i prijateljstva u Atini, Bersi u Parizu, a na prostoru bivše SFRJ to su dvorana Pionir, Hala sportova u Beogradu, Spens/Novi Sad, Čair/Nišu, dvorana Dražen Petrović/Zagrebu, Zagrebačku Arenu, Gripe u Splitu, Jazine/Zadar, Tivoli/Ljubljana, Zetra/Sarajevo, Borik/Banja Luka,itd. Posebno treba navesti novoizgrađenu impozantnu Beogradsku Arenu koja može da primi 22 000 gledalaca.

Tehnički opis

Namjena površina

Objekat sportske dvorane je projektovan tako da ispunjava osnovne propise za projektovanje objekata ovoga tipa. Usvojeno varijantno rješenje omogućilo je da se ispoštuju osnovni principi u pogledu nezavisnog pozicioniranja ulaza za različite grupacije korisnika. Ulaz za sportiste i novinare je postavljen na jugoistočnoj strani objekta na koti terena ±0,00. Na istoj koti terena su organizovane svlačionice sportista i sudija, zatim prostorija za portira, delegata utakmice i medicinska i doping kontrola.Vertikalnom komunikacijom se pristupa prostorijama koje su namijenjene novinarima, radio i TV komentatorima. Ulaz za službena lica pozicioniran je na sjeveroistočnoj strani objekta, a VIP ulaz na sjeverozapadnoj strani. Ovi sadržaji se nalaze na koti +8,15. Vertikalna komunikacija iz ulaznog hola vodi i do podrumske etaže koja se nalazi na koti -4,00. Ovim sadržajima je moguće pristupiti i uz pomoć dva lifta koja su smještena na sjeveroistočnoj i sjeverozapadnoj strani objekta. Vertikalne komunikacije koje vode do navedenih prostorija su fizički odvojene od prostorija namijenjenih posjetiocima. Ulaz za posjetioce je pozicioniran na sve četiri strane objekta.Ulazima za publiku se pristupa sa kote ±0,00 na kojoj se nalazi i samo borilište. Na istom nivou se nalaze i garderobe za publiku, kontrola ulaza, teretana i spravarnica,s ala za fitnes, sala za rekreaciju, sala za borilačke sportove, kao i kuglana i kafe-bar.

Vertikalne komunikacije vode na sprat iz koga publika pristupa na tribine, kao i u prostore uslužno-ugostiteljskog sadržaja. Ove prostorije se nalaze na

visinskoj koti +4,55. Ovim prostorijama je takođe moguć pristup liftom uz odobrenje ovlaštenog lica.

Parking prostor je pozicioniran na jugozapadnoj strani.Omogućeno je da sportisti nakon izlaska iz autobusa brzo i što kraćim putem dođu do ulaza.
Iz glavnog hola sportisti ulaze u tzv. prljavi hodnik iz kojeg pristupaju svlačionicama.Iz svlačionica sportisti u sportskoj opremi prolazeći kroz tzv. čisti hodnik ulaze u borilište.Broj svlačionica je odabran tako da zadovolji potrebe organizovanja završnica takmičenja na kojima učestvuju dva polufinalna para,+ dvije rezervne svlačionice.Svlačionice mogu koristiti rekreativci koji dolaze u teretanu i na fitnes koje su povezane sa čistim hodnikom i dalje sa svlačionicama.
Medicinska i doping kontrola je pozicionirana tako da bi se u slučaju povreda igračima mogla u što kraćem roku ukazati prva pomoć,a u slučaju težih povreda igrači se brzo mogu prebaciti u kola hitne pomoći.U slučaju doping kontrola igrači direktno sa terena ulaze u prostoriju a poslije odlaze u svlačionicu.Vozilima je omogućen pristup u dvoranu prolazom koji se nalazi na jugozapadnoj strani objekta.
Prostorije delegata,sudija i trenera su odvojene od prostorija za sportiste.
Portir ima potpunu kontrolu ulaza i izlaza iz ovog dijela objekta.
Na spratu su jasno odvojene prostorije uprave od prostorija namijenjenih novinarima i TV komentatorima i VIP prostorija.Kancelarija za direktora je pozicionirana tako da ima pristup iz prostorije sekretarice,kao i u salu za sastanke.
Prorostorije za novinare i sportske komentatore i VIP prostorije su postavljene osovinski na sredinu terena,tako da oni imaju odličan pregled dešavanja na terenu.Sala za press konferencije je postavljena tako da sportisti i treneri iz svlačionica,kao i novinari imaju brz pristup.
Ulazi za publiku su projektovani tako da im je omogućen brz pristup tribinama.Na samom ulazu,u sklopu vjetrobrana,organizovana je garderoba i kontrola ulaza.
Tribine su podijeljene na sektore i publika im pristupa vertikalnim komunikacijama.Mjesta rezervisana za osobe sa umanjenim tjelesnim sposobnostima se nalaze na koti ±4,55 kojoj pristupaju uz upotrebu lifta.
Na spratu ovog dijela objekta se nalaze kafe-barovi i butici i dostupni su gledaocima u pauzama sportskih dešavanja,kao i posjetiocima ostalim radnim danima
Stepeništem i liftom je omogućena brza dostava za sve komercionalno-ugostiteljske sadržaje.
Tehničke prostorije i garažni prostor su smješteni u podrumu i njima je omogućen pristup stepeništem i liftom.

Kapacitet

Fiksne tribine: 4050 sjedećih mjesta.
Teleskopske tribine: 576 sjedećih mjesta.
Ukupno: 4626 sjedećih mjesta.

Konstrukcija i materijalizacija

Osnovni konstruktivni sistem čine armirano-betonski stubovi dimenzija 20×20,30×30,50×50,50×60,30×60cm,a u donjoj zoni se oslonjaju na stubove centrično proširene.Međuspratna konstrukcija je armirano-betonska ploča 20 cm oslonjena na armirano-betonske grade 20×40 cm.

Tribine su armirano-betonske oslonjene na armirano-betonske grede 20×40 cm koje nose stubovi. Iznad komercionalno-ugostiteljskog dijela i dijela namijenjenog upravi,novinarima i VIP prostorija primjenjena je ravna krovna konstrukcija sa svim neophodnim slojevima.

Iznad borilišta je primjenjena rešetkasta konstrukcija,oslonjena na armirano-betonske stubove 50×60 cm. Temeljenje objekta je predviđeno primjenom temelja samaca dimenzija 160/160/140 cm i samaca dimenzija 250/250/140 cm ispod stubova koji primaju opterećenja od rešetkaste konstrukcije. S obzirom na dimenzije objekta,razlike u spratnim visinama između pojedinih dijelova i različitim konstruktivnim sistemima,na odgovarajućim mjestima u daljoj razradi projekta bi trebalo predvidjeti dilatacije. Završni krovni pokrivač iznad borilišta je u vidu trapezastih sendvič panela. Obrada podova je različita u zavisnosti od namjene.Podovi ulaza za posjetioce i ulaza za sportiste,komercionalno-ugostiteljskog dijela,hodnika upravnog dijela, podruma,te svlačionica,obloženi su granitnom keramikom.Podovi kancelarija uprave,VIP prostorije i prostorije namijenjene novinarima i sportskim komentatorima obloženi su lamelnim parketom. Svi vanjski i pregradni zidovi su od opekarskih blokova.Dimenzija opekarskog bloka vanjskog zida je 20/19/19 cm,a dimenzije opekarskih blokova pregradnih zidova su 10/19/19 cm.Obrada vanjskih zidova je izvedena kao zid-zavjesa (alukobond). Obrada poda borilišta je skup više različitih materijala koji čine tzv.elastični pod,sa završnim gornjim slojem od lamelnog parketa dimenzija 2/4/40 cm. Sjedišta na tribinama su plastična,sa naslonjačem,nelomljiva,otporna na vatru i numerisana.

Infrastruktura

Objekat je priključen na postojeću gradsku mrežu vodovoda i kanalizacije,kao i na postojeću toplovodnu mrežu Gradske Toplane.Klimatizacija objekta je u potpunosti provedena,sa klima komorom smještenom u podrumskoj etaži.

Oblikovanje

U oblikovnom pogledu težnja je bila da objekat svojim izgledom i materijalizacijom predstavlja savremenu arhitektonsku kompoziciju u prostoru.

Zaključak

Izgradnja objekta sportske dvorane u Doboju bi doprinijela poboljšanju kako sportsko-rekreativne tako i turističke ponude grada.Omogućili bi se kvalitetni uslovi za razvoj sportista i povećalo interesovanje talentovane djece da se još intezivnije bave sportskim aktivnostima.
Izgradnja ovakvog objekta ima jednu veoma značajnu karakteristiku,a to je da on spada u tzv. „samoodržive“ objekte, što je i sa ekonomske strane opravdano.